

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. אשתו ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאת לו 1
- ב. מתה אינו יורשה מת הוא גובה כתובתה 3
- ג. מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתקי מתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא לתנן 5
- ד. המביא גט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר ... כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות מצויות ... והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת 6
- ה. כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר 7
- ו. דכמקום שהשיירו' מצויות דמי וקא פשיט יחזיר אלמא אי הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת אין ואי לא לא 7
- ז. מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא 8
- ח. אף על גב דלא הוחזקו לא ליהדר 9
- ט. כגון דקאמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון ... ליחוש דלמא איתרמי שמא כשמא ועדים כעדים קמ"ל 9
- י. כגון דקאמר נקב יש בו בצד אות פלונית דהוה ליה סימן מובהק ודוקא בצד אות פלונית דהוה ליה סימן מובהק אבל נקב בעלמא לא 9

דף יח.

א. אשתו ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאת לו

כבר התבאר במסכת יבמות דף כט: ובכתובות דף נג. שארוסה בלשון התורה והחכמים, היא אשה שנתקדשה לאיש באחת מהדרכים שהאשה נקנית בהן, ועוד לא נישאת לו. הארוסה היא אשת איש גמורה, שאם בא עליה אחר חוץ מבעלה חייבים מיתת בית דין, ואינה ניתרת לאחרים אלא אם יגרשה הבעל בגט, או שמת בעלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

והבדלים רבים יש בין ארוסה לנשואה וביניהם – אשתו נשואה¹ שהיא כשרה, חייב להטמאות לה² וכן שומרת יבם³ ואפילו הוא כהן, וכשם שהוא מיטמא לה כך היא נטמאת לו⁴, אבל פסולה, או גרושה שגירשה, או ארוסה, אינו אונן בשבילה אינו מטמא לה, ואם הוא כהן אסור להטמאות לה, מדכתיב (ויקרא כא פסוק ב) **כִּי אִם לְשֹׂארוֹ הִקְרַב אֱלִיוֹ**, דהיינו נשואה שיש לה עמו קרבת בשר, ולא הארוסה אליו. ולא הגרושה, שעבשיו אינה שלו⁵. וכיון שהוא אינו מטמא לה כן היא בין הפסולה או הארוסה או הגרושה לא אוננים לו ועל אף שמצוה הוא לטמא למתים האמורים בפרשה, ארוסה אינה חייבת⁶ ואינה מצווה⁷ לטמא לארוס שלה. אבל הרשות בידה⁸. ואם נפטר ברגל י"א⁹ שאסורה להטמאות לו שישראלים מוזהרים על הטומאה מונבלתם לא תגעו¹⁰.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז נה ה ויו"ד שעג ד

² עיין במשנה למלך פ"ב מהלכות אבל שנסתפק אם נתקדשה קדושין דרבנן מהו מי אתי קדושין דרבנן ודחי עשה דלה יטמא או לא והביא ראייה דאין כח בקדושי דרבנן לדחות העשה דלה יטמא [ע"ש אבל אין ראייתו מכרעת דהגמ' דיבמות שהביא שם לא מיירי אלא שאין בכח קידושי דרבנן לעבור על ל"ת דלא יטמא משא"כ הכא י"ל דיש בכח קידושי דרבנן לדחות העשה דלה יטמא בשב ואל תעשה]. וכ' עוד שמה שלא נסתפק אפילו בנשואה וכגון קטנה שנשאה דנשואיה דרבנן היינו משום דנשואה פשיטא דאינו מטמא לה משום טעמא דבעולה דק"ל דאינו מטמא לאנוסה ולמפוחה ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה ג"כ אינו מטמא לה אתיה דכל נשואה בחזקת בעולה. פ"ת שם ג

³ ספר עצי אלמונים [הלכות שניות לעריות סימן ב סוף ס"ק י] תמה מיבמות (כ"ט ב') ומתוספות שם (נ"ו ע"א ד"ה מן). וכן קשה לי מדברי הרא"ש ביבמות (דף נ"ו פ"ו סימן ה) דמבואר דבלא ביאה אין מטמא לשומרת יבם, וכן משמע בפירוש רש"י בסוטה (כ"ד ב' ד"ה דהא) וסנהדרין (ס"ט ע"א ד"ה קנאה) ונדה (מ"ד ע"ב ד"ה אם בא). ועוד קשה לי דאמאי גבי הפרת נדרים אינו מפר כמו שכתוב סימן רל"ד [סעיף ז], וגרע מארוסה [שם סעיף ה], וכאן עדיפא. יד אברהם שם.

⁴ דחייבת למפל בקבורתו מדרבנן ולכך היא אוננת עליו. המקנה קונטרס אחרון אבהע"ז שם

⁵ לבוש וביאור הגר"א שם וח"מ באבהע"ז שם טו

⁶ ש"ך שם ד

⁷ ח"מ שם מז

⁸ גם אם היא בת כהן ואשת כהן דהא בנות אהרן לא הוזהרו על הטומאה

⁹ פ"י שני ברש"י בסוגיין

¹⁰ אם כן מוכח מזה דאשה נמי חייבת לטהר עצמה ברגל. ומהתימא על כל הפוסקים ראשונים ואחרונים שהשמיטו את זה (ו) בגוף הדין שחייבים לטהר את עצמו ברגל. בית הלל יו"ד שם. ועיין באר היטב יו"ד שעג שם שכתב "או דוקא כל הפוסקים שהרי הרמב"ם הביאו בפט"ז מטומאת אוכלין והסמ"ג בעשין רמ"ו. וכן הפוסקים המדברים בדינין שאינן נהוגין עבשיו מביאים ג"כ דין זה. משא"כ הרא"ש והטור ושאר פוסקים שאינן מביאים אלא דינין הנהוגין אין מביאים דין זה. כי עיקר הדין לטהר ברגל קאי על זמן הבית שהיו צריכין להיות טהורים לאכול בקדשים כמ"ש רש"י ורמב"ם. אבל בזמננו אין נפקותא בזה בין הרגל לכולי שתא שהרי טמאי מתים אנן ואין לנו אפר פרה ומה גם גזרו טומאה על ארץ העמים ומה טהרה שייך ביה. ואף שאיזה פוסקים כתבו שגם בזמננו חייב אדם לטהר עצמו ברגל לאו מטומאת מת ושרץ קאמרי אלא מטומאה היוצא מגופו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן אשתו¹¹ הנשואה ושומרת יבם¹² מתאבל עליה וכשם שהוא מתאבל על אשתו, כך היא מתאבלת עליו אבל אשתו הארוסה אין חייב להתאבל עליה, והיא אינה חייבת עליו.

אם היה לו קטטה עם אשתו והיה דעתו לגרשה ומתה מתוך הקטטה¹³, וכל שכן אם הסכימו להתגרש ומת אחד מהם¹⁴.

ב. מתה אינו יורשה מת הוא גובה כתובתה

עוד התבאר שם שארוסתו שמתה, אינו יורשה, שבירושת הבעל כתוב (שם) שאָרֹן, וזו אינה שארֹן, ואף להסוברים שירושת הבעל מתקנת חכמים¹⁵, לא

של אדם וכדומה. וגם מרמזת הטענה על טהרת הנפש. ועיי"ש בפ"ת אבהע"ז שם שדייק מדברי הב"ש משמע דס"ל שדברי רש"י הנ"ל קאי גם על זמן הזה לפי דהחויב לטהר עצמו ברגל הוא גם בזה"ל. אבל מלשון הטור וש"ע שכתבו אינה חייבת משמע דס"ל שדברי רש"י הוא רק על זמן הבית וכמו שבאמת לא נמצא בטור וש"ע בשום מקום שיוכיחו חייב זה וכ"כ בת' שאנת ארי' סי' ס"ה דהא דאמרי' חייב אדם לטהר עצמו ברגל אינו נוהג בזה"ל ע"ש וכ"כ בשו"ת יד אליהו סי' ס"ח והובא בשו"ת בא"ח סי' תקכ"ט ע"ש.

¹¹ שו"ע שם ד

¹² ובפשוטו מתאבל על שומרת יבם כיון דמיטמא לה ועי' בכה"ג וכ"כ תשובת משאת משה חלק יו"ד סימן כ"ז כיון דמטמא לה (סימן שענ סעיף ד) הוא הדין מתאבלין עליה. חי' רע"א וגליון מהרש"א שם. אולם עי' בתשו' פרח מטה אהרן ח"ב סי' ק' דשומרת יבם שמתה אין היבם מתאבל עליה ע"ש וכן בתשו' נחפה בכסף יו"ד סי' א' הובא בס' בר"י שקיל וטרי בכל דברי המשאת משה ומסיק כדברי הרב פרח מ"א שאינו חייב להתאבל. פ"ת שם ב

¹³ חי' רע"א שם מהיש"ש (פ"ב דגיטין סי' ד') דאינו מתאבל עליה ועי' בספר בית מאיר לאה"ע (סי' צ' ס"ה

¹⁴ חי' חת"ס בשו"ע שם וסיים וצ"ע למעשה.

¹⁵ שלהלכה נחלקו גאונים וראשונים: יש פוסקים שירושת הבעל היא מן התורה שאין הבעל יורש את אשתו אלא מדרבנן, אלא שעשו בה חיווק כשל תורה, בין לענין סילוק ובין לדינים אחרים, או שעשו בה חיווק יותר משל תורה, שאף אם יכול אדם להסתלק מירושה של תורה, אינו יכול להסתלק מירושת הבעל שהיא מדרבנן דעת רש"ג בתשובה"ג הרכבי סי' רב; רה"ג בתשובה"ג שע"צ ח"ד ש"ד סי' נג; רי"ף כתובות סד א; השנות הראב"ד אישות פי"ב ה"ג ונחלות פ"א ה"ח, ועי' כתוב שם כתובות פג א שבי' שהיא דרבנן, וצ"ע; עי' סה"י לר"ת (שלוניגר) סי' לג; רמ"ך אישות שם; רשב"א ב"ב מט א וקוב א ובשו"ת ח"ב סי' רכא; רא"ש כתובות פ"ה סי' לה וב"ב פ"ט סי' מזו ושו"ת הרא"ש כלל נה סי' א וי; עי' פסקי ריא"ז ב"ב פ"ח ה"א אות ט; רי"ו מישורים נכ"ג ח"ז; טור אהע"ז סו"ס צב, וסותר למש"כ בס"י סט, ועי' חי' הגהות שם שעיקר דעתו שהיא מה"ת, אבל בב"ח ופרישה סי' עב כתבו להיפך; ר"ן ב"ב קיב א; תשב"ץ ח"א סי' קנ וח"ב סי' סו וקסב ורצב תיקון ג; ה"ר יקר הלוי בשו"ת מהרי"ל סי' עו; שו"ת הרמ"א סי' קיב; שו"ת מהרשד"ם אהע"ז סי' קכה, שכ"ד רוב הפוסקים; עי' שו"ך חו"מ סי' קג ס"ק יט. וכ"מ ברמ"ה ב"ב פ"ח אות לא – לה ובאגודה כתובות פד א, שירושת הבעל היא מן התורה,

ודעת תשו' גמ"מ סי' רכה; ראב"ן כתובות פד א; רמב"ם אישות שם וה"ט ונחלות שם: מדברי סופרים, ונחלות פ"ו ה"ח ושמיטה ויובל פ"א הכ"א: מדבריהם, ושו"ת הרמב"ם פאר הדור סי' ה ופהמ"ש כתובות פ"ט מ"א: דרבנן, ופהמ"ש (קאפח) ב"ב פ"ח מ"א ובכורות פ"ח מ"י, (אבל בפהמ"ש לפנינו שם ושם כ' שהיא מה"ת, ועי' תו"ט בכורות שם), ועי' מ"מ וכ"מ נחלות פ"א שם; עיטור אות ת תנאי ענין ראשון (מהדו' רמ"י ח"א דף לז),

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

תיקנו אלא בנשואה ולא בארוסה. ואין הארוס חייב בקבורתה, שחייב קבורתה הוא מפני שיורש אותה, וארוסה אינו יורשה, אלא אביה יורשה ואביה קובר, כשם ששאר הזכויות והחובות שיש לאב ביחס לבתו קיימים אף כשהיא ארוסה אלא אביה יורשה ואביה קובר.

כתב לארוסתו¹⁶ כתובה אם מת או גירשה, ו"א¹⁷ שגובה עיקר כתובה מבני חורין, ואין הנכסים משועבדים לכתובה, ואינה גובה תוספת כלל, הואיל ולא כנסה. וי"א¹⁸ שגובה מנכסים משועבדים ככל חוב הכתוב בשטר. אבל אם אירס אשה ולא כתב לה כתובה, ומת או גירשה והיא ארוסה, אין לה כלום, ואפילו העיקר, שלא תקנו לה עיקר כתובה עד שתנשא או עד שיכתוב. וי"א¹⁹ דארוסה יש לה כתובה, אבל נוהגין כסברא הראשונה²⁰. ואם כתב למשודכת וחזרו בהן קודם אירוסין, אפי' מנה ומאתים אין לה שלא כתב לה אלא ע"מ לקדשה ולכנסה²¹.

אפילו כתב כתובה לארוסתו²², אינו יורשה, אף על פי שנתקרב להינשא עד כדי כך. וכן הבא על ארוסתו בבית חמיו, באופן שאינה נעשית נשואה בביאה זו, אינו יורשה. נכנסה לחופה, שהיא כנשואה לכל דבר, אפילו מתה קודם שנבעלה, הרי זה יורשה.

הובא בהגמ"ר כתובות סי' רצד, אבל באות מ' מרד (ח"ב סוף דף סח) הביא ד' הרי"ף; סמ"ג עשין מח, ועי"ש עשין צו: מפי הקבלה, והסמיכוה למדרש המקראות, ור"א שטיין שם בדעתו שר"ל מדרבנן; ה"ר נתן ב"ר מאיר בבעה"ת שו"ח ח"ד; שו"ת מהר"ם מר"ב ד' קרימונה סי' קצב ובתשו' בעה"ת סי' עו; תשומי"י נשים סי' לה ותשו' ופסקים מחכמי אשכנז וצרפת סי' קג; החינוך מ' ת; ר"א מן החר"י יבמות פט ב; מאירי יבמות שם וכתובות פג ב וגיטין עז א וב"ב קיב א, ועי' מאירי שבועות מח ב; אר"ח ח"ב עמ' 83 – 84. וכ"מ בס' המכריע סי' מז ובפרי"ד כתובות פג א, ועי' שו"ת מהרי"ל החדשות סי' קל ושו"ת הב"ח סי' כד. שאין הבעל יורש את אשתו אלא מדרבנן, ובב"ש אהע"ז צ ס"ק א הביא שתי ידיעות

¹⁶ שו"ע אבהע"ז נה ו

¹⁷ דעת הרמב"ם וכן פסק המחבר

¹⁸ הרא"ש בפ' אעפ"י ס"ק ה' השיג על הרמב"ם בדין זה עיין שם שכתב דלמה לא תהא כתוב' מנה או מאתים כשאר מלוה בשטר לגבות ממשעבדי נהי דתוספת לא כתב לה אלא ע"מ לכנסה מ"מ שטר גמור הוי לענין מנה מאתים. ח"מ שם יח וב"ש יב

¹⁹ ועיין בביאור הגר"א כד' "וכן עיקר להלכה דראיתם מוכרחת מאוד. ובודאי כל הסוגיות מוכיחות ד"ל כתובה".

²⁰ שאפילו אם ארוסה יש לה כתובה, הרי זה בימי קדם שדרכם היה לכתוב לקצת ארוסות כתובה, או כשלא נהגו כלל לכתוב כתובה אפילו נשואה, אבל בימינו שלכל נשואה כותבים כתובה ולארוסה אין כותבים, אין לארוסה כתובה כלל כשלא כתב לה. ועיין ביאור הגר"א שם שכתב אגם המנהג שכ' הרב ג"כ נכון.

²¹ ח"מ שם יט וב"ש יג מהריב"ש

²² שו"ע שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

ג. מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא לתנן

כבר התבאר במסכת גיטין דף כז. שהמוצא²³ שטר שיחרור, אם אין האדון מודה בו לא יחזיר לא לזה ולא לזה, שמא כתבו הרב ועדיין לא נתן לו והרי אינו משוחרר, ואם האדון מודה שנתנו לעבד להשתחרר בו יחזירנו לעבד, שהרי אם לא שחררו כבר עדיין יכול לשחרר אותו.

אולם דוקא לענין השחרור מועיל שמותר בבת ישראל, אבל אם יבא העבד לטרופ בו ממה שמכר אדונו מנכסיו אחר הזמן הכתוב בשטר, צריך להביא ראיה שהגיע לידו מזמן הכתוב בו, שמכיון שאיתרע בנפילה חוששים אנו שמא לא הגיע לידו עד עכשיו ויטרופ הלוקחות שלא כדין²⁴. וי"א²⁵ שצריך ראיה גמורה ששיחררו.

המוצא²⁶ שטר מתנת בריא או שטרי מכר, אפילו אומר הנותן או המוכר שיתנוהו למקבל מתנה או ללוקח לא יתננו לו, שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם ויבא לטרופ לקוחות שמכר להם אחר מתנה או מכירה זו שלא כדין, ושמא הוא עושה קנוניא על האחרון שנתן או שמכר לו וחזר בו ומודה לזה. ויש אומרים שאפילו אין כתוב בו קנין, אם יש בו חתימת

²³ שו"ע ונו"כ חו"מ סה יג

²⁴ שבשעה שלקחו הם מאדונו היה כח בידו למוכרן שעדיין העבד לא זכה בהן, ומיהו במקום דקי"ל שעידיו בחתומיו זכין לו בדרך שנתבאר לעיל סימן ל"ט, אין צריך העבד להביא ראיה על זה ולכשיבא השטר ליד העבד זכה בנכסים למפרע משעה ראשונה שנכתב השטר דעידו בחתומיו זכין לו, וקי"ל זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לחירות, ואם כן העדים כשחתמו זיכו לו אפילו שלא בפניו. לבוש שם

²⁵ דכיון דאיתרע בנפילה איכא למיחש לקנוניא שאין דעתו לשחררו בו, ומה שאומר ליתנו להעבד, היינו כדי שילך העבד ויטרופ מהלוקחים מהאדון אחר זמן הכתיבה, ומשום הכי לא סגי כשמביא ראיה שבא לידו קודם הנפילה, דאכתי איכא למיחש לקנוניא ועיין דרישה [סעיף ט"ו] שם כתבתי דאף לדעת הרא"ש [ב"מ פ"א סי' מ"ט] דס"ל עדין בחתומיו זכין לו וכמ"ש הטור בסימן ל"ט [סעיף כ"ג], מודה בזה. סמ"ע שם למ

²⁶ שו"ע ונו"כ שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

עדים²⁷ יחזיר למקבל, וכן אם הביא המקבל ראייה שכבר הגיע השטר לידו, אפילו אם אין בו קנין יחזיר לו²⁸.

ואם הוא שטר הקנאה שפירש בו שהקנה לו נכסיו מיד, אף על פי שלא הגיע השטר לידו יחזירנו לו שהרי משעה שקנו מידו זכה בהן אפילו לא לא בא השטר לידו וכי טריף בדין טריף.

ד. המביא גט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר ... כאן

במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות

מצויות ... והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת

עוד התבאר שם שאם מצא הגט במקום בו אין שכיח שיירות וגם לא הוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהם שוין, מחזירין אותו בלא סימן אפילו אינו לאלתר, אפי' שהיה כדי שיעבור אדם שם²⁹. ויש מקילין ופוסקים שאם אבד ממנו במקום שאין השיירות אפילו מצאו לאחר זמן מרובה אין חוששים שמא אחר הוא, אפילו הוחזקו באותו מקום שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוים³⁰.

ואם אבד במקום שהשיירות מצויות, אם מצאו מיד ועדיין לא שהה אדם שם מהעוברים, הרי הוא בחזקתו ותתגרש בו.

ואם הוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהם שוין, והוא במקום שהשיירות מצויות, אם עבר אדם שם חוששין שמא גט זה הנמצא של אותו האיש האחר הוא, דהואיל ואיכא תרתי לריעותא שיירות מצויות והוחזקו מחמרין בשיעור של מיד ואומרים אנו

²⁷ ש"ך שם ס"ק לז לדעת הפוסקים דעדיו בהתומיו זכין לו, וכמ"ש הש"ך בסימן לט סעיף יג דקו"ל בן, והביא הש"ך מדברי הב"ח שסובר שאף למ"ד עבחו"ל חיישינן שמא זרקו לאשפה ונתבטל ממנו דין שטר, והש"ך דחה דבריו, עיין שם, ועי' בביאור הגר"א שנראה דעתו כהש"ך, ועי' קצה"ח סימן לט סק"ז ובקהילת יעקב ב"מ סימן יט ובטבעת החושן ח"ה.

²⁸ סמ"ע וש"ך שם, דבכה"ג ליכא למיחש למידי, ונראה דמ"ש הסמ"ע שמביא ראייה שבא לידו מיום הכתיבה, לאו דוקא הוא, וגם הש"ך השמיטו, דאפילו יש לו עדים שהגיע לידו לאחר יום הכתיבה תו ליכא למיחש לקנוניא.

²⁹ דעה ראשונה במחבר שם.

³⁰ היינו דעת הרמב"ם לפי הפירוש של המגיד וכן מפרש דברי הרי"ף בפק' קמא וכלל הוא, הוחזק ולא שכיח שיירות לא חיישי' שמא נפל מאיש אחר, ואם שכיח שיירות אז יש לחוש כיון שעברו כמה אנשים שמא נפל מאחר, אבל אם לא שכיח אלא הוחזק לא חיישינן לנפילה מאחר. ב"ש שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

הואיל ועבר אדם שם אף על פי שלא שהה, חוששין שמא מאחר נפל, אבל אם לא עבר אדם שם הרי הוא בחזקתו³¹.

דף יח:

ה. כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר

עוד התבאר שם שאם מצא איגרות³² שומא ששמו בי"ד נכסי לזה למלוה, ואגרות מזון שקבל עליו לזון בת אשתו או שמכרו בית דין קרקע למזון האשה והבנות³³, ושטרי חליצה ומיאונין, וכל מעשה בי"ד כגון שטרי חלטאתא שהחליטו בי"ד נכסי לזה למלוה, יחזיר לבעליו, שאין חשש לשמא נמלך שלא ליתנם, שבי"ד אין כותבין אלא בדבר מקויים.

ו. דכמקום שהשיירו' מצויות דמי וקא פשיט יחזיר אלמא אי הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת אין ואי לא לא

י"א³⁴ שבמקום ששיירות מצויות. אז חיישי' שמא אדם אחר עבר במקום זה ונפל ממנו, וחיישינן שמא יש עוד מקום כשם מקום הכתיבה, אף על גב שלא הוחזקו שני עיירות ששמותיהם שוין מ"מ חיישינן שמא יש עוד עיר כשם עיר זו³⁵, ואין מחזירים את הגט אפילו לא הוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוין.

³¹ לבוש שם

³² שו"ע ונו"ב הו"מ שם יב

³³ ומצא כתובה דינו כשארי שטרות, ואפילו הבעל מודה לא יחזיר, אם לא כתובה מאירוסין למ"ד (כתובות מג ב) דאירוסין אינה גובה ממשעבדי, ועיין תומים (סק"כ) מ"כ דתליא בפלוגתא דרבוותא בהטוען אחר מעשה בית דין באה"ע סי' ק', ע"ש. אורים שם מג

³⁴ בב"ש שם ד

³⁵ וכמ"ש בש"ס חיישינן לשני שוירי ודלא כשיטת הרמ"א שבשנכתב שם העיר אין חוששין גם בשיירות מצויות, א"כ מנ"ל להוכיח בש"ס דרבה ס"ל דוקא שכית והוחזק לא מחזירים מדאמר להחזיר הגט שכתב בו שוירי מתא ושם היו שיירות מצויים דלמא שאני היכא דכתיב בגט שם העיר אף על גב דכתב הר"ן בסוגיא זו דאיירי בהוחזקו עוד עיר ששמה שוירי' והב"י הביא דבריו ס"ס קכ"ח מ"מ ע"י שם הנהר הוי לא הוחזקו כמ"ש הר"ן. ב"ש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן במקום בו אין השיירות מצויות, ובעיר שנכתב הגט הוחזקו ב' ששמותיהם שוין לא מחזירין.

אבל אם במקום הכתיבה לא הוחזקו שנים ששמותיהן שוין, אף על גב במקום שנמצא גט הוחזקו שנים מחזירין, שהרי כותבים שם עיר בגט.

וי"א³⁶ שאם לא שכיח שיירות לא חיישי' שמא נפל מאיש אחר אפילו הוחזק שנים ששמותיהן שוין, ורק אם שכיח שיירות אז יש לחוש כיון שעברו כמה אנשים שמא נפל מאחר.

ז. מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא

המוצא גט אשה בשוק³⁷, אם האשה נותנת בו סימן כגון שאומרת נקב יש בו בצד אות פלונית, ואומרת שכבר נתגרשה בו וממנה נפל, יחזירוהו לה, אפילו אם הבעל מכחישה ואומר שממנו נפל ולא גירשה מעולם אלא שצוה לכותבו ועדיין לא נתנו לה, ואפילו גם הוא נותן בו סימן, אפילו הכי נותנין לה³⁸.

ואם אינה נותנת בו סימן והבעל מכחישה, לא יתנוהו לא לו ולא לה³⁹, וכיון שאינה יודעת בו סימן יש לחוש שמא גט זה של אשה אחרת הוא ששמה ושם בעלה שוין לשמה ושם בעלה.

ואם הבעל מודה שכתבו ואומר שיתנוהו לה להתגרש בו מעתה, אם נמצא במקום שאין חשש שמא של איש אחר הוא⁴⁰, על הדרך שנתבאר, יתנוהו לה ותתגרש בו מעתה, ואם לאו לא יתנוהו לה.

³⁶ דעת הרמב"ם בב"ש שם יד

³⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קנג

³⁸ דמה שהוא נותן בו סימן אינו כלום, שהרי הוא צוה לכותבו והיה בידו קודם שנתנו לה, אבל היא אם לא שנתנו לה כבר מהיכן ידעה הסימן.

³⁹ אף על גב דקיימא לן [כתובות כב ע"ב] אשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת דחזקה אין האשה מעיזה פניה בפני בעלה, הני מילי כשאין בעולם שום דבר המסייעה, אז ודאי אינה מעיזה, אבל כשיודעת שיש גט בעולם המסייעה מעיזה ומעיזה וסומכת על הגט המסייע,

⁴⁰ ב"ש שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

ח. אף על גב דלא הוחזקו לא ליהדר

כבר התבאר שי"א שהמביא גט ונפל ואינו יודע אם עבר אדם שם, והוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוין, ואפילו אם עדים מעידים שהאחר שהוחזק בשמו של זה לא היה בעיר כשנכתב, אם מצאו לאלתר יחזיר אפילו ללא סימן, ואם לאו אל יחזיר.

ואם יודע שעבר אדם שם אפילו שלא עברה שיירא. ולא שכיחי שיירות ולא הוחזקו שני יוסף בן שמעון, חיישינן, אפילו היה עובד כוכבים שעבר שם. ואין מחזיר⁴¹.

ט. כגון דקאמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון ... ליחוש דלמא איתרמי שמא כשמה ועדים כעדים קמ"ל

גם במקום בו השיירות מצויות והוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוין, ועבר זמן מרובה, אם עידי הגט אומרים מעולם לא חתמנו על גט אחר ששמו כשם האיש הזה, ואפילו אין מעידין בפירוש שזהו חתימת ידם, כגון שאין הגט עתה בפנינו, אפילו הכי כשר.

אולם זהו רק שלא הוחזקו כאן אנשים אחרים ששם כשם העדים הללו⁴². אבל אם יש שם אנשים אחרים ששם כשם אלו אינו כשר עד שיעידו שזהו חתימת ידם.

י. כגון דקאמר נקב יש בו בצד אות פלונית דהוה ליה סימן מובהק ודוקא בצד אות פלונית דהוה ליה סימן מובהק אבל נקב בעלמא לא

⁴¹ ב"ש שם י

⁴² שאמרו שחתמו רק על גט אחד דשמו כשם זה והם לא ידעו אם גט ההוא היה של איש זה ולא חיישינן שמא חתמו על גט איש אחר דלא חיישינן שמשקר במזיד לגרש בגט שאינו שלו בשלמא גט הנאבד י"ל דאינו משקר במזיד אלא הוא סבר מדהוה אבד גט כזה מסתמא גט זה שלו הוא אבל כשעדים לא חתמו אלא גט אחד ע"כ משקר הוא במזיד. ב"ש שם יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

גם במקום בו השיירות מצויות והוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוין, ועבר זמן מרובה, אם יאמרו העדים אנו מכירין את הגט שיש לנו בו סימן מובהק כגון שיש בו נקב בצד אות פלונית וכה"ג, ובעדים כשר אפילו אינן אומרין הסימן עד אחר שיראו אותו, שבשנים אין חוששים שטועין בסימנין.

וכן אם יש לו סימן מובהק בגט, או מצאו בכלי שהיה בו הגט ויש לו סימן בכלי, ויודע שלא השאילו לאחר⁴³, אפילו מצאו במקום שיירות, ועבר אדם שם והוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוין⁴⁴, הרי זה כשר. אולם כשאומר הסימן אינו מועיל אלא א"כ יאמר אותו קודם שיראה הגט, אבל לאחר שראהו אינו נאמן לתת בו סימן, שמא ראה הסימן עכשיו כהרף עין ואומר⁴⁵. נקב אצל תיבה פלונית אינו נחשב כסימן מובהק⁴⁶.

⁴³ שאם השאילו חיישינן שמא מהאחר נפל ושל איש אחר הוא

⁴⁴ ב"ש שם ט

⁴⁵ ולא דחשינן ליה שישקר במזיד לומר שהוא שלו ואינו שלו, שאין ישראל חשודין בזה להכשיל ולקלקל אשת ישראל במזיד, אלא דחיישינן שמא הוא סבור בסברה חזקה שהוא שלו, מפני שאינו יודע שיש כאן אחר ששמותיו כשמות שבגט זה, או יודע, ואין נראה לו לחוש לזה לומר שנזדמן שנאבד גט כזה ממש מאיש אחר, שזה דבר שאינו מצוי, ולכך אומר על הסימן הזה שראהו שראהו כבר.

⁴⁶ ב"ש שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

